

Write Indriya Panchpanchak and explain

1.

SUMMER 2014 (NEW)

Total Duration : 3 Hours

SECTION-A (45 Marks)

Total Marks : 80

(5x3=15)

1. खालील सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा :
Short answer questions (any five out of six) :
- a) आयुर्वेद म्हणजे काय ? त्याचे प्रयोजन लिहा.
What is Ayurved ? Explain its aims and objectives.
- b) सार्थ गुणांचा आयुर्वेदात महत्व.
Importance of Sarth Guna in Ayurved.
- c) मनाचे विषय आणि कर्म.
Objects and function of Mana.
- d) न्याय दर्शनाचा परीचय द्या.
Introduce Nyaya darshan.
- e) पदार्थ म्हणजे काय ?
Define Padartha.
- f) तेजाचे प्रकार लिहा.
Types of Teju Mahabhuta.
2. खालील सात प्रश्नांपैकी कोणत्याही सहा प्रश्नांची उत्तरे लिहा : (6x5=30)
Short answer questions (any six out of seven) :
- a) कारण द्रव्ये वर्णन करा.
Describe Karan Dravya.
- b) अष्टांग योग वर्णन करा.
Explain Ashtange Yoga.

- c) आकाश महाभूताचे महत्त्व लिहा.
Importance of Aakash Mahabhuta.
- d) परादी गुणांचे आयुर्वेदात महत्त्व.
Importance of Paradi Guna in Ayurved.
- e) जलाच्या अवस्था आणि गुण लिहा.
Qualities and types of Jala Mahabhuta.
- f) आयुर्वेदानुसार पंचमहाभूतांची उत्पत्ती लिहा.
Write creation of Panch Mahabhuta according to Ayurved.
- g) अभावाचे लक्षण आणि प्रकार.
Lakshan and classification of Aabhav Padarth.

SECTION-B (45 Marks)

3. खालील चार प्रश्नांपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची सविस्तर उत्तर लिहा:

Long answer questions (any three out of four) :

(3x15=45)

- a) गुण म्हणजे काय ? व्याख्या - प्रकार लिहा. चरकोक्त सामान्य गुण वर्णन करा.
Write definition and types of Guna. Also describe Samanya guna according to charak.
- b) सामान्य विशेषाचे लक्षण - प्रकार वर्णन करा. सामान्य विशेष सिद्धांताचा आयुर्वेदात महत्त्व लिहा.
Write Lakshan and types of Samanya and Vishesh. Also explain importance of Samanya Vishesh Siddhant in Ayurved.
- c) पृथ्वी महाभूताचे लक्षण - गुण प्रकार वर्णन करून आयुर्वेदात महत्त्व वर्णन करा.
Describe Lakshan, qualities and types of Pruthvi Mahabhuta. Also explain its importance in Ayurved.
- d) दर्शन म्हणजे काय ? त्याचे प्रकार वर्णन करा सांख्य दर्शनाचा परिचय लिहून त्याचे विविध सिद्धांत वर्णन करा.
What is Darshan ? Write its types introduce Sankhya Darshan and their various siddhant.

WINTER 2014 (NEW)

Total Marks : 90

Total Duration : 3 Hours

SECTION-A (45 Marks)

(5x3=15)

1. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच)
Answer the following questions in short (any five out of six) :

- दर्शन व्याख्या व प्रकार.
Definition of Darshan and its types.
- गुणाचे चरकोक्त वर्गीकरण.
Classification of Gunas as per Charak.
- प्रशस्तपाद.
Prashastapada.
- दिशा द्रव्याचे महत्व.
Importance of Disha Dravya.
- पीठरपाकवाद.
Peertharpakvad.
- आत्मगुण.
Atmaguna.

2. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा) :

(6x5=30)

- Answer the following questions (any six out of seven) :
- सत्कार्यवाद व त्याचे आयुर्वेदीय महत्व.
Satkaryavada and its importance in Ayurveda.
 - आप महाभूताचे आयुर्वेदातील महत्व.
Importance of Apa Mahabhoot in Ayurveda.
 - सामान्य- विशेष व्याख्या व प्रकार.
Definition and types of Samanya-Vishesha.
 - योगदर्शन.
Yoga-Darshan.
 - कारण द्रव्ये.
Karan-Dravya.
 - पाकजोत्पत्ती सिद्धान्ताचे आयुर्वेदीय महत्व.
Importance of Pakajotpatti Sidhant in Ayurveda.
 - षट्कारणवाद.
Shatkaranavada.

SECTION-B (45 Marks)

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) :

Answer the following questions (any three out of four) :

(3x15=45)

- पूर्व व उत्तर मीमांसा दर्शन वर्णन करून त्यांचे सिद्धांत लिहा.
Explain the Poorva and Uttar Memansa Darshan. Write its sidhant.
- आत्मा द्रव्य सविस्तर वर्णन करा.

Write in detail the Atma dravya.

- c) पृथ्वी महाभूताची उत्पत्ती, लक्षण, प्रकार आणि आयुर्वेदातील महत्त्व वर्णन करा.
Creation, Lakshan, Types of Prithvi Mahabhoot and its importance in Ayurved.
- d) पदार्थाची व्याख्या, लक्षण व षट्पदार्थ वर्णन करा.
Describe the definition and lakshan of padarth, further write in detail the Shatpadarth

SUMMER 2015 (NEW)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

1. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच) : (5x3=15)
Answer the following questions in short (any five out of six) :

- a) पदार्थ लक्षण.
Padarth lakshan.
- b) लोकायत दर्शन.
Lokayat darshan.
- c) आत्म्याचे भेद.
Types of Atma.
- d) आकाश महाभूत महत्त्व.
Importance of Akash Mahabhoot.
- e) पीलूपाकवाद.
Pilupakwad.
- f) मनाचे कर्म.
Karma of Mana.

2. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा) : (6x5=30)
Answer the following questions (any six out seven) :

- a) समवाय लक्षण व त्याचे आयुर्वेदीय महत्त्व.
Lakshan of Samvya and its importance in Ayurved.
- b) कर्म व्याख्या व त्याचे प्रकार.
Definition of Karma and its types.
- c) वायु महाभूत गुण व महत्त्व.
Guna and importance of Vayu Mahabhoot.
- d) त्रिगुणांचे परस्पर संबंध.
Inter-relation in Triguna.
- e) गुर्वादि गुण लिहा.
Write Gurvadi Guna.
- f) आस्तिक दर्शने व दर्शनकार.
Astika Darshans and Darshankar.
- g) प्रकृति-पुरुष भेद आणि साम्य.
Difference and similarities between Prakruti-Purush.

SECTION-B (45 Marks)

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) : (3x15=45)
 Answer the following questions (any three out of four) :
- सांख्यदर्शनानुसार सृष्टीविकासक्रम सविस्तर लिहा.
 Write in detail the Srushti-Vikas (Creation of Srushti and Development) as per Sankhya Darshan.
 - तेज महाभूत सविस्तर वर्णन करा.
 Write in detail the Teja Mahabhoot.
 - द्रव्यभेद लिहून दिशा व काल यांचे लक्षण, प्रकार व आयुर्वेदीय महत्त्व लिहा.
 Write the types of Dravya. Explain the lakshan, types and importance of Disha and Kala in Ayurveda.
 - सामान्य-विशेषाची व्याख्या, प्रकार व त्यांचे आयुर्वेदातील महत्त्व सविस्तर लिहा.
 Define the Samanya-Vishesha. Write in detail its Ayurved importance and types.

WINTER 2015 (OLD)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

1. Short answer question (any five out of six) : (5x3=15)
- समवायाचे लक्षण.
 Definition of Samavaya.
 - सार्थ गुणांचा उपयोग.
 Uses of Sartha Guna.
 - मनाचे अन्नमयत्व.
 Annamayatva of Mana.
 - मानसिक दोष.
 Write Manasik Dosh.
 - राशि पुरुष.
 Rashi Purush.
 - सांख्य दर्शनाचा परिचय.
 Write Sankhya of Darshan.
2. Short answer question (any six out of seven) : (6x5=30)
- वैशेषिक दर्शनाचे सिद्धान्त लिहा.
 Write Siddhantas of Vaisheshik Darshan.
 - परादि गुणांचे वर्णन करा.
 Describe Paradi Guna.
 - मनाचे गुण आणि विषय लिहा.
 Guna and Vishaya of Mana.
 - जलाच्या अवस्था व गुण लिहा.
 Write a Avasta and Guna of Jala.

- e) कालाचे महत्त्व सांगा.
Write a importance of Kala.
- f) गुर्वादी गुण.
Gurvadi Guna.
- g) दिशाचे प्रकार.
Types of Disha.

SECTION-B (45 Marks)

3. Long answer question (any three out of four) :

कोणत्याही चार पैकी तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(3x15=45)

- a) साम्य वैषम्य सिद्धान्त आयुर्वेदानुसार स्पष्ट करा.
Describe Samya Vaishamya Siddhant as per Ayurveda.
- b) द्रव्य म्हणजे काय ? वायु महाभूताची उत्पत्ति लक्षणे गुण व प्रकार वर्णन करुन त्याचे आयुर्वेदात महत्त्व वर्णन करा.
What is Dravya ? Describe types, gunas utpatti of Vayu Mahabhut and its importance in Ayurveda.
- c) कर्म म्हणजे काय ? चरकोक्त न्यायोक्त कर्माचे सविस्तर वर्णन करा.
What is Karma ? Write in detail of Charakokta Nyayokta Karma.
- d) दर्शन शब्दाची व्याख्या व प्रकार वर्णन करा. सांख्य दर्शनाचे संपुर्ण वर्णन करुन त्याचे सिद्धांत व आयुर्वेदात महत्त्व लिहा.
Write definition and types of Darshan. Describe in detail Sankhya Darshan and their siddhant with importance in Ayurveda.

WINTER 2015 (NEW)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

1. Short answer question (any five out of six) :

(5x3=15)

- a) पदार्थ व्याख्या - प्रकार.
Definition and types of Padartha.
- b) मनाचे कार्य.
Functions of Mana.
- c) चिकित्सा पुरुष.
Chikitsa Purusha.
- d) परादि गुण.
Paradi Guna.
- e) समवाय व्याख्या - महत्त्व लिहा.
Samavaya definition - importance. Explain.
- f) विशेष लक्षण व प्रकार सांगा.
Write lakshana and types of Vishesha.

2. Short answer question (any six out of seven) :

(6x5=30)

- a) अभावाची व्याख्या - प्रकार लिहा.

- Write definition and types of Abhava.
- b) आयुर्वेदानुसार जलमहाभूताची उत्पत्ती.
Write a Utpatti of Jalamahabhut according to Ayurveda.
- c) आयुर्वेदाचे प्रयोजन आणि लक्षण लिहा.
Write prayojana and lakshana of Ayurveda.
- d) काळाचे प्रकार आणि महत्त्व लिहा.
Explain types and importance of Kala.
- e) न्याय - वैशेषिकांनुसार पृथ्वी महाभूताची उत्पत्ती लिहा.
Write utpatti of prithvi mahabhoot according to Nyaya and Vaisheshika.
- f) दिशा लक्षण व प्रकार.
Write lakshana and types of Disha.
- g) कर्माचे प्रकार लिहा.
Write types of Karma.

SECTION-B (45 Marks)

3. Long answer question (any three out of four) :

(3x15=45)

कोणत्याही चार पैकी तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- a) दर्शन म्हणजे काय ? सांगून सांख्य दर्शनाचे वर्णन करा.
What is Darshana ? Explain Sankhya of Darshan.
- b) आत्म्याचे लक्षण, गुण आणि प्रकार लिहून आयुर्वेदात आत्म्याचे महत्त्व प्रतिपादित करा.
Write lakshana, guna and types of Atma, also explain importance of Atma in Ayurveda.
- c) गुणांचे द्रव्याश्रयित्व स्पष्ट करून चरकोक्त गुणांचे वर्गीकरण विस्तारपूर्वक लिहा.
Explain dravyashrayitva of guna and Charakokta vargikarana of guna in detail.
- d) सामान्याची व्याख्या सांगून, सामान्याचे प्रकारांसह सविस्तर वर्णन करा.
Define Samanya. Write types of Samanya in detail.

SUMMER 2016

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

1. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (सहापैकी कोणतेही पाच) : (5x3=15)

Answer the following questions in short (any five out of six) :

- a) मनाचे लक्षण आणि विषय लिहा.
Write lakshana and vishay of mana.
- b) आस्तिक दर्शन लिहा.
Write about astik darshana.
- c) अभावाचे लक्षण आणि प्रकार.
Lakshan of abhav and its type.
- d) कालाचे लक्षण व प्रकार.
Lakshan and types of Kala.

- e) सांख्य दर्शन परीचय लिहा.
Write about Sankhya Darshan Parichaya.
- f) आत्म लक्षणानि लिहा.
Write about Lakshanani of Atma.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही साहा) :

(6x5=30)

Answer the following questions (any six out seven) :

- a) सार्थ गुणांचा आयुर्वेदात उपयोग लिहा.
Write upyoga of sartha-guna in Ayurveda.
- b) जलाच्या विविध अवस्था वर्णन करा.
Write different stages of Jala.
- c) अष्टांग योग वर्णन करा.
Explain Astang yoga.
- d) पदार्थ लक्षण आणि प्रकार लिहा.
Write about lakshan and types of padartha.
- e) समवाय पदार्थाचा लक्षण व आयुर्वेदात उपयोग.
Lakshana and upyoga of samvay padartha in Ayurveda.
- f) दिशाचे प्रकार व महत्त्व.
Types and importance of Disha.
- g) परादिगुण वर्णन करा.
Explain about Paradigunas.

SECTION-B (45 Marks)

3. दिर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (चारपैकी कोणतेही तीन) :

Answer the following questions (any three out of four) :

(3x15=45)

- a) दर्शनाची व्याख्या, वर्गीकरण लिहून वैशेषिक दर्शनाचे सविस्तर वर्णन करा.
Explain the definition and classification of Darshanas and write in detail about Vaisheshik Darshana.
- b) महाभूताची व्याख्या लिहून आप महाभूताचे लक्षण, प्रकार, गुण आणि आयुर्वेदात महत्त्व वर्णन करा.
Write the definition of Mahabhutas and describe lakshana, types, qualities and importance in Ayurveda of Aap mahabhuta.
- c) गुण पदार्थाची व्याख्या, प्रकार वर्णन करुन गुर्वादि गुणांचे संपुर्ण वर्णन करुन आयुर्वेदीय महत्त्व स्पष्ट करा.
Describe the definition, types of Guna padartha and explain Gurvadi Guna in detail with its Ayurvedic importance.
- d) आत्माचे सविस्तर वर्णन करा.
Explain in detail regarding Atma.

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) : (5x3=15)
Short answer question (any five out of six) :
- आयुर्वेदाचे लक्षण व प्रयोजन.
Lakshana and Prayojana of Ayurveda.
 - प्रकृति-पुरुष भेद.
Difference between Prakruti and Purusha.
 - जलमहाभूताची उत्पत्ती.
Evolution of Jalamahabhuta.
 - सार्थ गुण.
Sarth Guna.
 - वैशेषिकानुसार विशेष पदार्थाचे लक्षण व प्रकार.
Lakshana and types of vishesh-padartha according to Vaisheshika.
 - अभावाची व्याख्या व प्रकार.
Definition and types of Abhava.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) : (6x5=30)
Short answer question (any six out of seven) :
- सिद्धांताचे व्याख्या, प्रकार उदाहरणासह.
Definition and types of siddhanta with examples.
 - सामान्य-विशेष सिद्धांत स्पष्ट करा.
Explain samanya-vishesh siddhanta.
 - सांख्योक्त पंचवीस तत्व विभाजन.
Distribution of twenty five tatvas of sankhya.
 - तेज महाभूताचे लक्षण, प्रकार.
Lakshana and types of Tej-Mahabhuta.
 - आध्यात्मिक गुण.
Adhyatmik Guna.
 - काल प्रकार व महत्त्व.
Types and importance of Kala.
 - समवाय पदार्थ.
Samvaya Padartha.

SECTION-B (45 Marks)

3. Long answer question (any three out of four) :
दिर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) : (3x15=45)
- आस्तिक दर्शने व त्यांचे दर्शनकार लिहून योग दर्शनाचे विस्तारपूर्वक वर्णन करा.
Write Astik-darshanas and their darshankaras (authors) and write Yoga darshana in detail.
 - द्रव्याचे लक्षण लिहून पृथ्वी महाभूताचे विस्तृत वर्णन करा.
Write lakshana (characteristics) of Dravya and explain Pruthvi Mahabhuta in detail.
 - कर्माची व्याख्या, लक्षण व प्रकार लिहून आयुर्वेदात कर्माचे महत्त्व स्पष्ट करा.
Write definition, lakshana and types of Karma and also explain the

importance of karma in Ayurveda.

- d) मनाची व्याख्या, उत्पत्ती, गुण, विषय व कर्म लिहून मनाचे अन्नमयत्व सोदाहरण स्पष्ट करा.
Write definition, utpatti, guna, vishaya and karma of Mana. Also explain annamayatwa of mana with suitable examples.

WINTER 2016 (NEW)

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

1. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (सहापैकी कोणतेही पाच) : (5x3=15)
Answer the following questions in short (any five out of six) :
- काल-महत्त्व.
Importance of Kala.
 - आयुर्वेदानुसार पृथ्वी महाभूताची उत्पत्ती.
Utpatti of Prithvi Mahabhuta according to Ayurveda.
 - द्रव्य-लक्षण.
Lakshana of dravya.
 - विशेष-महत्त्व.
Importance of Vishesha.
 - आत्मा-लक्षण.
Lakshan of Atma.
 - कर्म प्रकार.
Types of Karma.
2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) : (6x5=30)
Answer the following questions (any six out seven) :
- अभाव प्रकार.
Types of Abhava.
 - आत्मगुण.
Atmaguna.
 - समवाय.
Samavaya.
 - तेज महाभूताचे प्रकार.
Types of Tej Mahabhuta.
 - मन व्याख्या व कर्म.
Define mana and write a karma of mana.
 - षडधात्वात्मक पुरुष.
Shad-Dhatvatmak Purusha.
 - दिशा-महत्त्व.
Importance of Disha.

SECTION-B (45 Marks)

3. दिर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (चारपैकी कोणतेही तीन) :

Long Answer questions (any three out of four) :

- गुण म्हणजे काय ? गुणांचे वर्गीकरण सांगून गुर्वादी गुणांचे वर्णन करा.
Define Guna and write classification of guna and explain in details of gurvandi Guna.
- सामान्य म्हणजे काय ? सामान्याचे प्रकार सांगून सामान्याचे सविस्तर वर्णन करुन आयुर्वेदीय महत्व स्पष्ट करा.
What is samanya ? Write a types of Samanya and explain in details of samanya with its importance in Ayurveda.
- दर्शन म्हणजे काय ? सांख्य दर्शनाचे सविस्तर वर्णन करा.
Define Darshana ? Explain Sankhya Darshan in details.
- द्रव्य वर्गीकरण सविस्तर वर्णन करा.
Write in details of dravya classification.

SUMMER 2017

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

- खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (सहापैकी कोणतेही पाच) :
Answer the following questions in short (any five out of six) :

(5x3=15)

- स्निग्ध-रुक्ष.
Snigdha-Ruksha.
- समवाय.
Samavaya.
- पिलुपाकवाद.
Pilupaka vada.
- आयु व आयुर्वेदाचे लक्षण.
Lakshana of Ayu and Ayurved.
- अभाव-लक्षण व प्रकार.
Lakshana and types of Abhava.
- सुख-दुःख.
Sukha-Dukha.

- लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6x5=30)

Answer the following questions (any six out seven) :

- काल-लक्षण व महत्त्व.
Lakshana and importance of Kala.
- सार्थ गुण.
Sartha Guna.
- सामान्य-लक्षण व प्रकार.
Lakshana and prakara of Samanya.
- मनः-लक्षण, गुण व कर्म.
Lakshana, guna and karma of Mana.

- e) कर्म-लक्षण, प्रकार व महत्त्व.
Lakshana, prakara and importance of karma.
- f) पदार्थ-लक्षण, प्रकार.
Lakshana and types of Padartha.
- g) सिद्धान्त - लक्षण व प्रकार.
Lakshana and types of Siddhanta.

SECTION-B (45 Marks)

3. दिर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (चारपैकी कोणतेही तीन) :

Long Answer questions (any three out of four) :

(3x15=45)

- a) द्रव्य म्हणजे काय ? द्रव्यांचे वर्गीकरण लिहून जल द्रव्याचे सविस्तर वर्णन करा.
What is dravya ? Write classification of dravya and explain Jala dravya in detail.
- b) दर्शन म्हणजे काय ? दर्शनांचे प्रकार लिहून योग दर्शनाचे त्याच्या महत्त्वासह सविस्तर वर्णन करा.
What is Darshana ? Write types of Darshana and explain Yoga Darshana with its importance in detail.
- c) आत्म्याचे लक्षण, वर्गीकरण, स्थान व गुणांचे सविस्तर वर्णन करुन चरकोक्त आत्मलिंग लिहा.
Describe lakshana, classification, sthana and guna of Atma in detail and write charakokta Atma Linga.
- d) गुण म्हणजे काय ? गुणांचे वर्गीकरण लिहून परादी गुणांचे सविस्तर वर्णन करा.
What is Guna ? Write classification of guna and explain Paradi Guna in detail.

WINTER 2017

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

SECTION-A (45 Marks)

1. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही पाच) : (5x3=15)

Answer the following questions in short (any five out of six) :

- a) आयुर्वेद व्याख्या लिहा.
Write a definition of Ayurveda.
- b) आत्म गुण.
Athma Guna.
- c) त्रिगुण.
Triguna.
- d) पदार्थ व्याख्या.
Define Padartha.
- e) षडधात्वात्मक पुरुष.
Shaddhatvatmak Purusha.
- f) दिशा प्रकार.
Division of Disha.

2. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा) :
Answer the following questions (any six out seven) :
- अभावाचे वर्गीकरण.
Classification of Abhava.
 - समवाय लक्षण व महत्त्व सांगा.
Write lakshan of samvaya and its importance.
 - कर्माचे प्रकार.
Types of Kala.
 - कालाचे महत्त्व.
Importance of Kala.
 - चिकित्सा पुरुष.
Chikitsa Purusha.
 - मनाचे कार्य.
Function of Mana.
 - दर्शन व्याख्या आणि प्रकार.
Definition and Types of Darshana.

SECTION-B (45 Marks)

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही तीन) :
Answer the following questions (any three out of four) : (3x15=45)
- पृथ्वी महाभूताचे उत्पत्ती, गुण, कर्म सांगून आयुर्वेदातील महत्त्व स्पष्ट करा.
Write Utpatti, Guna, Karma of Pritvi Mahabhuta and explain its importance in details in Ayurveda.
 - द्रव्य म्हणजे काय ? सांगून द्रव्यांचे वर्गीकरण सविस्तर लिहा.
What is Dravya ? Write a classification of Dravyas in details.
 - गुण संज्ञेची व्याख्या सांगून परादी गुणांचे सविस्तर वर्णन करून त्यांचे आयुर्वेदातील महत्त्व सांगा.
Define guna. Explain in details Paradi Guna and write their importance in Ayurveda.
 - सामान्याचे लक्षण सांगून सामान्याचे प्रकारांसह वर्णन करून आयुर्वेदीय महत्त्व वर्णन करा.
Write lakshan of samanya and write types of samanya with its Ayurvediya importance in details.

Datta Meghe Ayurvedic Medical College, Hospital and Research centre

Wanadongri, Nagpur

First Year BAMS, First – PCT

Subject:- Moulik Siddhanta Evum Ashtang Hrudaya

Date :- 1/2/2019

Time :- 3 Hours

Q1. Answer in short (Any Five)- 3 marks each

3X5= 15

- Panchbhautik composition of rasas (रसो का पाञ्चभौतिक संगठन)
- Define prabhav with examples (प्रभाव व्याख्या उदाहारण सहित)
- Sanchay, prakop and prasar of doshas according to ritus (ऋतु अनुसार दोषो क संचय प्रकोप और प्रसर)
- Dashvidh Papkarma (दशविध पापकर्म)
- Trividha rogahetu (त्रिविध रोगहेतु)
- Treatment of aggravated vata (वात प्रकोप उपक्रम)

Q2. Answer in brief (Any Six)- 5 marks each

5X6= 30

- Adankala (आदान काल)

- रोगाः सर्वेऽपि जायन्ते वेगोदीरणधारणैः
उपरोक्त श्लोक को स्पष्ट करे Interpret the shloka

- Kshirvarga (क्षीरवर्ग)

- Savish anna parikshana (सविष अन्न परिक्षा)

- Shimbi varga (शिम्बी वर्ग)

f) Aushadha sewan kaal (औषध सेवन काल)

g) Kaphabheda (कफभेद)

Q3. Answer in detail (Any three)- 15 marks each

15X3=45

- a) Describe "Aam dosha" along with its lakshan, dosha relation and chikitsa
आम दोष की व्याख्या करते हुए उससे संबन्धित लक्षण दोष और चिकित्सा क वर्णन करे.
- b) Dosha – sthan, guna, karma, vruddhi and kshaya lakshan
दोष - स्थान, गुण, कर्म व क्षय, वृद्धि का वर्णन करे
- c) Significance of dincharya in today's era
आधुनिक युग के परिपेक्ष में दिनचर्या का महत्व स्पष्ट करे
- d) Describe sadhya – asadhyata of vyadhi along with "chikitsa chatushpada"
रोग कि साध्य - असाध्यता का वर्णन करते हुए चिकित्सा चतुष्पाद का वर्णन करे